

Veïns i institucions que sostenen un poble, Tarrés

Apunts d'una visita, primavera 2014

Ignasi Aldomà

Contra el que el seu nom faria suposar, el Sindicat de Tarrés no és pas la cooperativa agrària del Poble. La cooperativa agrària, coneguda popularment com el Sindicat, deixà de funcionar ja fa uns anys. L'edifici on havia existit el Sindicat fou completament refet fa dos anys per l'ajuntament del poble i acull des d'aleshores quatre apartaments turístics, un restaurant i el bar del poble. És el signe dels nous temps en que el turisme i els serveis han substituït l'agricultura a les poblacions dels secans interiors.

Com d'altres pobles veïns de les Garrigues o de la Conca de Barberà, la Cooperativa del Camp de Sant Isidre de Tarrés produïa vi a granel. Havia estat fundada l'any 1958 i s'hi afegiren gairebé tots els pagesos del poble, 48 socis. Però tot just acabada de construir, la producció de vi començà a decaure i el nombre de pagesos també. El punt i final arribaria l'any 1994, quan els 27 socis que quedaven, molts d'ells jubilats, no es veieren amb forces per renovar màquines i instal·lacions i al cap d'un temps les cediren a l'Ajuntament.

Tal com posà de relleu Ramon Queralt en una recerca publicada per l'editorial Pagès (1999), Tarrés forma part d'aquestes terres de la part superior de les Garrigues que han patit un procés de despoblament extrem. Molts dels seus camps, massa petits i trencats, eren de difícil mecanització i foren abandonats i envaïts pel bosc. Quan no fou així, la vinya va deixar pas al cereal, que requereix de poques mans. I avui dia, si no fos per una granja gran de porcs, cap altre pagès digne d'aquest nom quedaria al poble. Els pocs que encara porten un tros de terra són persones grans que dediquen ben poques hores a l'agricultura.

L'agricultura s'ha anat fonent i no ha trobat un substitut de relleu. Cap indústria s'interessà per aquest poble petit i tampoc hi arrelà cap ofici local en els anys que això hauria estat factible. Només el nou turisme rural, en la forma de tres allotjaments, als quals s'hauria d'afegir el parador de Tarrés situat fora del poble, a la carretera de Tarragona.

En els moments d'optimisme del canvi de segle l'ajuntament confiava en donar la campanada amb un projecte de residència de luxe que volia tirar endavant la Fundació Pere Tarrés. Però, tampoc se'n sortí!; ni els terrenys, ni d'altres facilitats foren suficients i les esperances de llocs de treball al poble es fongueren.

No tot s'ha quedat en il·lusions. La trentena de molinets del Parc Eòlic de la Serra de Vilobí han esdevingut una realitat el 2013 (el parc començà a funcionar el 2008). Amb tots els seus defectes ambientals, els molinets solucionen quasi de per vida les finances municipals: uns 140.000 euros de rendes anuals. Ara bé; no representen cap lloc de treball!.

Després de tota aquesta història s'entén que el llanguiment demogràfic i social del municipi hagi estat imparable. Ve ja de molt enrere, des de pràcticament la meitat del segle XIX, quan el poble havia arribat a tenir prop de 400 habitants. I fou entre els anys 1950 i 1970, quan s'hauria d'haver assentat alguna activitat nova que donés vida al poble, que la patacada demogràfica fou més sonada. El 1975 tancà definitivament l'escola i des d'aleshores el poble

es mou a l'entorn dels cent habitants o, millor dit, cent empadronats, perquè de residents permanents, durant la setmana, en queden realment una seixantena. La resta de persones empadronades hi van els caps de setmana o per les vacances, quan el poble s'omple i pren nova vida amb el retorn dels emigrats o els seus fills.

No cal pensar tampoc que els qui hi resideixen permanentment treballin al poble. Des de fa molt anys, el màxim i únic empresari que dóna feina és, senzillament, el restaurant del Parador. La resta són vuit autònoms repartits entre l'agricultura, indústria, construcció i serveis, que no sempre tenen la feina al poble. Com d'altres residents més o menys joves del poble, hi viuen perquè aprecien les seves comoditats i avantatges, la seva tranquil·litat.

Realment, hi ha tanta tranquil·litat, que, com documenten Antoni i Ramon Arbós en la seva monografia local (una vindicativa: "Tarrés, tessell-la nacional", 1999), una comunitat religiosa ha anat ocupant cases, edificis i places i ha fet de Tarrés el bressol de la seva "vida religiosa semieremítica".

Sigui com sigui, la voluntat d'existir ha estat, en el fons, el que ha aguantat el centenar d'habitants que manté el poble des de fa quaranta anys. Voluntat de voler viure al poble i voluntat també de tenir unes cases i un poble en condicions. Perquè Tarrés no solament té totes les infraestructures indispensables a la vida moderna, sinó que és un poble francament endreçat, de carrers, places i cases de pedra que es fan mirar, i amb les festes i celebracions típiques de qualsevol poble mitjà.

Tot això té a veure amb la iniciativa dels veïns i té a veure també amb la voluntat d'existir a través d'un instrument executor que no tots els pobles petits han conservat; l'ajuntament. L'escola no s'ha refet, però l'acció de l'ajuntament ha permès disposar de l'atenció sanitària indispensable, de llar de jubilats, de poliesportiu i piscines, una botiga,... i un bon establiment turístic, i facilitar terrenys perquè s'instal·lin nous veïns,...

Mentre tot això passa, una nova llei de "racionalització i sostenibilitat de l'administració local" (en el totpoderós Boletín Oficial del Estado, de 30 de desembre de 2013) vol aprofitar els desastres de la crisi que han provocat els "grans" i els governants per reforçar els seus propis interessos i acabar d'enfonsar els petits.

Nombre d'habitants

